

בְּהוֹרָא

אור העבודה
הפנימית בדרך
הבעש"ט הק'

י"ל ע"י ממלכת "אש החסידות" העולמית - בית היוצר להפצת אור החסידות גליון א'

נושאי השבוע ב"נהורא"

איך מעוררים רצון?

שאלת השבוע: כיצד לעורר את הרצון?
מספר תשובות ממשפיעים חשובים

הכוזרי בעולם החסידות

אש העבודה: דביקותם של צדיקי הדורות
בספר הכוזרי של רבי יהודה הלוי

פרשת המאסר

תנו רבנן מעשה: פרשת מאסרו של הצדיק
מקארימא, נכד מרנא הבעש"ט הק'

דבר המערכת

לעכטיג מאכן דער וועלט?

"נהורא" - א פארציטישע חסידיש בלעטל. גליון עם
ניחוח חסידות קדום, קנקן ישן מלא חוד קדומים, היוצא
ומאיר מבית "אש החסידות" אשר שמו יצא לפניו בכל
קצו הארץ בבית היוצר להפצת אור החסידות, על כל
חזרותיו וגווניו, המתאחדים יחדיו תחת רועה אחד -
אור שבעת הימים אדונינו הבעש"ט הק'.

"נהורא" - לעכטיג מאכן דער וועלט. להפך חשוב
לנהורא ולהאיר את העולם באור תורתו של מרנא
הבעש"ט הק'.

בעת ביקורם של ראשי ממלכת "אש החסידות" במעון
קדשו של אחד מצדיקי הדור - כ"ק מרן אדמו"ר
מתולדות אברהם יצחק שליט"א, האציל את ברכת
קדשו לראשי "אש החסידות" שיחיו שלוחי הקודש
להאיר את אור הבעש"ט הקדוש בעולם - לעכטיג
מאכן דער וועלט, וכמאמר הרה"ק מרוזין ז"ע שאמר:
רבנו של עולם, אני מוכן לוותר על כל המדרגות ועל
כל ההשגות, ובלבד שתאיר את העולם מתוך החשיכה.

בדור כה חשוך וירוד, כאשר החושך יכסה ארץ
והכלים הקלוקלים מאיימים להרוס את כרם היהדות,
בוקע ומפציע אור חדש על פני תבל - גליון "נהורא"
- שיביא א"ה את אור תורת החסידות לכל קהילות
הקודש בכל אתר ואתר, להחיות עצמות יבשות
ולבבות נרדמים במשמעות הפנימית של ענייני עבודת
ה' ומועדי השנה מפרי קולמוסו של מורינו ר' יחיאל
יהושע שיינפלד שליט"א ומשאור משפיעי החסידות.

אנו חפצים שבמשך הזמן נרחיב את גבולות הקדושה,
עד ש"נהורא" יהפך בעזר השי"ת להיות המרכז לכל
מבקשי ה' ודורשי חסידות, כאשר כל מי שיש בידו
מאמרי עבודה ומחשבה בתורת הבעש"ט הק' וצדיקי
הדורות ימצא מדור ומשכן הגון להאיר בו ולזכות את
הרבים.

כאן, בכל מקום ובכל מצב, וכמו חנוך שהיה תופר מנעלים
ועל כל תפירה ותפירה אמר לשם יחוד קוב"ה ושכינתה.

עוד הוסיפה החסידות, כי לא רק כשאוכלים ושותים
ועוסקים בצרכי גשמיות יש לכון לצורך גבוה להעלות
הגשמיות אשה ריח ניחוח לה', אלא גם כשעוסקים
בעבודה הרוחנית, בתורה ותפילה ומצוות, יש לכון
לעשות נחת רוח לה' ולהעלותם לגבוה.

ואם יאמר האחד: מה אני ומה חיי, איככה ארהיב
בנפשי להתהלך בגדולות ונפלאות ממני, לדבר על
'דביקות' ועל עבודת ה', בשעה שאני צריך רחמים גדולים
על מצבי ברוחניות. לא סיימתי אפילו חצי ש"ס, וגם
עוונותי עברו ראש, מנין לי העוז והעזות לדבר גבוהות על
אהבה ויראה.

אף אתה אמור לו: אכן, אין ואפס אתה, ועוד יותר
ממה שאתה מעלה על דעתך. אבל מה בכך? הלא
הקב"ה מתאוה לראותך ולשמוע את קולך, הוא יושב
ומתאוה לתפילתך, עליך תשוקתו כל היום, והרי זה כמו
אב הנכנס לביתו ומשתוקק שבניו יאמרו לו שלום, והנה
האחד נחבא ומסתיר פניו יען כי לא למד היום שלוש
שעות רצופות בסדר ראשון. והאב פונה אליו ואומר: הנח
את עצמך בצד, צא רגע מהקטנות שלך, הלא אביך אני
וחפצתי לראותך.

וכי יוכל אחד לפטור עצמו מלנענע לולב משום שאינו
ראוי ואינו כדאי, הלא מצוה מוטלת עליו מן התורה.
ולמה יגרע איפוא נחלתו של מצות הדביקות ומצות
אהבה ויראה ומצוות יחוד ה' וכו' שהם מצוות עשה
דאורייתא ובנוסף לכך הם מצוות תמידיות ועיקרי הדת.

מי ביקש זאת מידינו למדוד עצמינו האם ראויים אנו
או לאו, האם בכלל שייך מושג כזה שאנו ראויים נוכח
פני ה' והדר גאוונו, הרי בין כך ובין כך איננו ראויים, וחסד
גדול עשה עמנו השי"ת להעניק לנו רשות ויכולת לעבדו
ולקיים מצוותיו, וא"כ כלום יש לנו פתחון פה לפטור
עצמינו ממצוות תמידיות אלו.

גליון זה תובע מכל אחד להכנס עוד פסיעה ועוד
פסיעה להיכלי עבודת ה' על ידי ספרי החסידות
המעוררים לבבות ישראל לדבקה בו. משיח צדקינו עומד
וממתין אימתי יגיע הזמן וכלל ישראל בהמוניהם יעבדו
את קונם בדרכי החסידות להתחדש עם קונם ולדבר על
ענייני הדביקות והעבודה הפנימית, רק אז יוכל להתגלות
ולהראות באצבע - "זה ה' קונו לו, נגילה ונשמחה
בישועתו".

נהורא מעריא

בתקופה האחרונה בה הסתגרו המוני בית ישראל
בבתייהם מפחד וירוס הקורונה, נזדמן לשמוע ולראות
אנשים יקרים שנתלבשו רוח קנאה וצעקו על הרפיון
במצות 'ונשמרתם מאוד לנפשותיכם' ונלחמו בחירוף
נפש נגד אותם המתרשלים בשמירה מפני הסכנה. יש
שהגדילו לעשות וצעקו בנהמת לבם "לא תרצח!!" מתוך
כאב על הזלזול והרפיון באיסורים מדאורייתא.

ממש כך הגיע הבעש"ט הקדוש וצעק: **אידן, וועקט זיך
אויף. יהודים! התעוררו התעוררו!** הרי יש מצוה דאורייתא
של "לדבקה בו", הרי התורה הקדושה כותבת במפורש
"מה ה' אלקיך שואל מעמך - כי אם ליראה", יש מצות
"אהבת ה'", יש מצות "יחוד ה'", רבותי, וכי נשתכחו
עיקרי תורתנו?! הלא מצוות תמידיות הן, המוטלות
על כל אחד מישראל בכל רגע, ומדוע איפוא חושבים
שמצוות אלו נצטוו רק צדיקי הדור, הרי גם האנשים
הפשוטים מחוייבים בכך כשם שמחוייבים ליטול לולב
ולאכול מצה.

החסידות פתחה את שערי עבודת ה' לכל עמך בית
ישראל, והודיעה לכל אחד, היכן שהוא ובאשר הוא,
שהוא יכול ומסוגל למצוא את הקשר ואת החיבור לקונו.

גם שואב המים עם הקוטשמע לראשו [בתרגום
לזמנינו: גם מי שעובד למלאכתו, בכל מלאכה שהיא],
מותר ורשאי ואף מחוייב לחפש כל זמן ועת "איך אני יוכל
ברגע זה להתדבק בבורא, בכל מה שאעשה ובכל מקום
שאני נמצא".

זהו אחד מהחידושים שתורת החסידות הביאה
לעולם, הנוגע לפשוטי עמך בית ישראל שהבעש"ט
הקדוש גילה את עוצם נשמתם ויקרותם.

כל זה הוא כעין 'תוצאה' של החידוש העיקרי בתורת
הבעש"ט הק' אשר שרפי קודש ה'חבריא קדישא'
במעזיבו נתעסקו והעמיקו בה, לאמור: השי"ת לא נמצא
רק 'שם' למעלה, אלא נמצא בכל מקום. הוא מחיה הכל
ומנהיג הכל, ומציאותו בכל. "מלא כל הארץ כבודו" -
כפשוטו של מקרא. בכל תנועה ותנועה שם אלופו של
עולם.

וא"כ, כאשר אני רוצה להגיע לדביקות הבורא, איני
צריך להתעלות ולהגיע למקומות גבוהים ורחוקים, "לא
בשמים היא", אלא "קרוב אליך הדבר מאוד", ה' נמצא

מעשיהם של צדיקים
ודרכיהם בעבודת ה'

תנו רבנן מעשה

הרה"ג רבי משה רויטמאן שליט"א
ממשפיעי "אש החסידות"

מלך אסור ברה"ט

פרשת מאסרו של הרה"ק רבי יחיאל מיכל מקורמא זי"ע – לרגל יומא דהילולא – כ"ז סיון

'נימוק' זה אמר הרה"ק 'דברי חיים' מצאנז: 'ראוי היה ר' יוסף להימנות על עדת החסידים, אולם כדי שתתגלגל על ידו הצלת הצדיק - סיבבו משמים שיהא מתנגד...' (רבינו הקדוש מצאנז' ח"ב).

משראה כי כלתה אליו הרעה, ברח רבי מיכל'ע לרימנוב, שם הסתתר בצלו הטהור של הרה"ק הרבי 'רבי הירש מרימנוב', אלא שגם לשם הגיעו הרודפים.

היה זה בנו של אותו מסור [לגריסת ה'מעשי למלך'] (לעיל, היה זה אותו זקן), שהגיע והכיר את רבי מיכל'ע, ודרש משלטונות אוסטריה לעצרו ולהשיבו לרוסיה, בחכמתם, העידו עליו יהודי המקום, שכביכול הינו יליד רימנוב, ואין זה האיש שהם מחפשים. טענתם התקבלה, וכך ניצל שנית מידי רודפיו. אולם מפני הסכנה עבר הלאה לגבולות הונגריה, בעזרת תעודת מסע מזויפת שהכינו עבורו. ברם, כשעבר את הגבול ונשאל לשמו, ענה בשם שונה ממה שנרשם בתעודה, כשלמקורביו הוא מסביר: "כשמצהו לשקר, יש לומר שקר מלא!"...

כך הגיע רבי מיכל'ע לשכון כבוד בעיר קורמא שבגבול סלובקיה, בה כיהן כרב והפיץ באותה סביבה את אור תורת זקנו הבעש"ט הקדוש - שלימד אותנו דעת, כי משמים מסבבים את הצדיק למחוזות שונים או למצבים שונים, אף כאלו שלא פילל מעולם להגיע אליהם, וזאת כדי שיתקן גם שם דירה לה' בתחתונים, וכך היה דורש את הפסוק (תהלים לז, כג) 'מה' מצעדי גבר כונו ודרכו יחפץ': "כי מה שמוליך השי"ת את האדם" – אין זה אלא – "להעלות ניצוצות הקדושות שבמקום הזה". ואז - "כשמעלה הניצוצות הקדושות, אז נעשה יחוד בין שני שמות הוי"ה ואדני..." (מאור עינים, פרשת ויקהל).

"וזה הכוונה 'שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען' – ויתורו לשון 'מתיר אסורים' – היינו הניצוצות הקדושים אשר היו בארץ כנען בבחינת מאסר, המה יתירו ויפתחו את המאסר שלהם" (חסד לאברהם – ראדאמסק, בפרשתנו).

[מקורות הסיפור: 'מגדולי התורה והחסידות'; 'רבינו הקדוש מהורונסטציפל', יש לציין כי גירסה נוספת נאמרה בסיפור זה, ומקורו בהגדה של פסח 'מעשי למלך', שם נאמר כי רבי מיכל'ע נעצר יחד עם הרה"ק מרוזין, משום שסייע בעד הצלתו מגזירות השלטון, ולא מהסיבה המסופרת כאן].

מהם פרטים שישפכו אור על התעלומה. ואכן, התגללו רחמי היהודים על האומללה, וקרבוה בחמלה רבה. בעצתם הגישה בקשה לבית-דין-צדק שיתירוה להינשא. ברם, כדי להתירה מכבלי העיגון הוצרכו לגביית עדות, ואז התוודעה לפרטים שהסעירו את נפשה, ומיד הלכה ומסרום לשולחיה [לגריסת ה'מעשי למלך'] היה זה זקן אחד שנשלח ע"י השלטונות להתחפש ולברר בין היהודים את הסיפור.

קלגסי פרא פשטו בזריזות על בית רבי מיכל'ע, החרימו את ספריו ושלחום אל ה'צענזור' שבויולנא, שתירגם את כל הלכות 'מוסרים' שבשו"ע חושן-משפט – לרוסית. ההלכות והקיפולים שנמצאו בין בתריהם – הוכיח להם כי ידו של הצדיק במעל.

רבי מיכל'ע הובל למאסר, וכדי למנוע הברחתו קשרו את רגלו לרגל של כומר, להבדיל, שהיה אסור שם. כשנתיים ימים ישב ועונה בעינויים קשים אכזריים, כשהוא צפוי לעונש חמור מכך, להיגלות לסיביר הרחוקה והקפואה.

הדבר הגיע לאזני ר' יוסף – הנגיד מבראד, והוא שכר מיד גדוד שכירי-חרב שיצאו ליער דרכו העבירו את רבי מיכל'ע בדרך גירושו לסיביר. הללו השתלטו על הקלנסים ושחררו את הצדיק, אך נמלטו מפחד, והותירוהו לבדו במעמקי בור סמוך.

שלושה ימים ושלושה לילות שכב רבי מיכל'ע במעמקים, לחם לא אכל ומים לא שתה, ועיניו נשואות לנס מן השמים. אמנם, גם באותם זמנים קשים מנשוא, זכר את אשר לימד זקנו הבעל-שם-טוב הקדוש בתורתו, כי מאחורי כל קושי וכל סבל, נמצא הקל המסתתר, המנסה את בניו אהוביו בניסיונות שאינם אלא אחיזת עיניים [ראה דגל מחנה אפרים, הפטרת פר' כי תבוא], ו'כי הנה אויבך השם' – כשתאמין שהאויב אינו אלא 'לבוש' - מאחוריו מסתתר מי שמלוא כל הארץ כבודו, אז - 'כי הנה אויבך יאבד'. ואכן, פלאות רבות נעשו לו, שוטרים וחיות עברו מעליו רבות, רצוא ושוב, ולא הבחינו בו [ראה עבודת עבודה, שיחות קודש, בערכו].

ביום הרביעי, כשכבר אפסו כל כוחותיו, שבו המבריחים והעבירוהו אל גבולות אוסטריה, שם הגיע לבראד, אל ביתו של ר' יוסף. אולם, משנודע הדבר לרוסיים שלחו לדרוש מר' יוסף שיעביר להם את הרבי הנמלט. בחכמתו התחמק מהם, כשהוכיח כי 'מתנגד' הוא לחסידות ולצדיקה. על

'עתידי אתה להתברך בעשירות מופלגת! ויום אחד, כשאחד מצאצאי יינתן בצרה ובשביה, תצילנו - בממונך - מבאר שחת'..

כמים קרים על נפש עייפה, יצאו המילים מפי הרבי רבי זושא מאניפאלי, והפיחו רוח חיים בעצמותיו היבשות של יוסף, החתן האביון שעמד לפני חתונתו, כשבידו אין ואף לא פרוטה אחת שחוקה.

מוקדם מהמעמד ונפעם מהדברים יצא יוסף לדרכו, ולהמשך חייו שאכן הפכו ברבות הימים לעשירים. הוא הנגיד הלמדן רבי יוסף נאטאנזאהן מבראד (דודו של הגרי"ש נאטאנזאהן מלעמבערג - בעל שו"ת 'שואל ומשיב'), שתורה וגדולה התאחדו על שולחנו.

שנים רבות חלפו ועברו, הרבי רבי זושא כבר נסתלק בינתיים למרום, ור' יוסף שמר את הדבר.

היה זה בסביבות שנת ת"ר. ראשי קהילת זאסלב נועדו לטכס עצה נגד צמד 'מוסרים' שפלים שקמו מתוך הקהל, והציקו קשות לאחיהם היהודים. לאחרונה אף הגדילו לעשות כאשר הגישו מסירה נגד הרה"ק רבי ישראל מרוזין, ובעטיים של נחשים אלו נאסר וגלה.

ותצא ההחלטה – לשאול בעצתו של איש האלוקים היושב בעיר הסמוכה – דינאווין, הוא הרה"ק רבי יחיאל מיכל אויערבאך.

רבי מיכל'ע, כפי שכונה בחיבה, היה בנו של הרה"ק רבי צבי מנחם מענדיל מאניפאלי, בנו של הרבי רבי זושא. אמו היתה בתו של הרה"ק רבי דוב בער מאוילינב, בנו של הרה"ק רבי צבי הירש מפינסק – בנו יקירו של מרן רבינו בעל שם טוב, קדוש ישראל.

'מורידין ולא מעלין!' – פסק רבי מיכל'ע – 'יש לדאוג להעבירים מן העולם!'.

ביום אחד אירע המעשה בזאסלב. כשירדו המוסרים לטבול במקוה, 'לפתע' נשפכו עליהם מים רותחים, וגוויותיהם 'נעלמו'...

כבעסה, פנתה אשת אחד מהם והתלוננה בפני השלטונות, ולאחר שחיפושיהם עלו בתוהו, יעצו לה שתנסה להתקרב לבני הקהילה כמבקשת עזרתם. ידעו הגויים, כי הרחמנים בני רחמנים, יקרבו את האלמנה, עד כדי שתוכל לדלות

"המשפחה כולה יושבה כל יום בערב ולמדה בצוותא את הספר 'אש המועדים' על ספירת העומר ותיקון המידות".

במצב הנוכחי בו נסגרו חנויות ספרים רבים ואי אפשר להפיק את הספרים כנהוג בתקופת חגילות, קיבלנו בערב פסחים ובימי הספירה מפות ובקשות רבות משוחרי עבודה וחסידות שרוצים להשיג הספר "אש המועדים" לפי שאינם יכולים לגשת לחג הפסח וימי הספירה טרם יתקדשו בקדושתם של ספרי החסידות ויקבלו ביאר מעמיק במשמעות העבודה הפנימית של מועדי ה'.

עדויות רבות שנתקבלו במערכת, מעידים על מחפצה של ממש שחולל הספר החדש "אש המועדים" על פסח וספירת העומר, שיצא לאור לקראת חג הפסח, כאשר מכל העולם מתקבלים דברי שבח והערצה על הספר הנפלא שהאיר את פני חבל באורו החורח של הבעש"ט דקן.

להשקות צמאי חסיד מנהר היוצא מעדן

מה עבודתנו ב"ליל שישי"? מה ענין גזיות צפרנים בערב שב"ק? למה נקראת שבת בתואר "שבת המלכה"? מהו "סעודתא דמחמנותא"?

אלפי ישראל זכו לטעום את נועם השבת עם הספר
"אש השבת"

המיוסד על 1,700 פניני חסידות המעניקים את התשובה לשאלות הללו

ספר הכוזרי בעורף החסידות

מאמר ראשון

שערים לעבודת הבורא
מתוך העמקה בספרי חסידות

אש העבודה

מאוצרותיו של מוה"ר יחיאל יהושע שינפלד שליט"א

ממשיעי "אש החסידות"

המוח והלב

יש שני דרכים מרכזיים בדרכי עבודת החסידות: המוח והלב.

יש צדיקים שעיקר עבודתם היתה בדרכי ההשגה והיחודים, ויש צדיקים שהניחו את עיקר כוחם בעבודת הלב, ביגיעה והתאמצות לעשות רצון קונם בהתלהבות והשתוקקות.

ומצינו צדיקים שהיתה מחלוקת שרויה ביניהם על דרכי העבודה, כגון הרב בעל התניא והרה"ק מקאליסק זי"ע, האם להשקיע יותר בעבודת המחשבה או בעבודת הלב.

הרה"ק מפיאסעצנא זי"ע מתייחס לכך בספרו מבוא השערים (פ"ה), וזה לשונו: "פרשת הדרכים דרכי הקודש גם בראשית החסידות, אף שכולם ממקום קדוש אחד יהלכון מההתגלות של קדושתו הבעש"ט זצוקללה". בדרך קודש אחד יסדו את הכל על ההשגה וכו', עבודת המחשבה בדרך החסידות ועבודתה, צורת דרכם היא להשיג השגות עילאיות, לא רק צירופי ייחודי השמות ואותיותיהם לבד, רק גם להרבות במחשבות מגדלות ית' שלפנים מן אותיות השמות כנוייהן ואותיותיהם, ולא מגדולתו שבעולמות העילאות לבד, רק גם מגדולתו שבעולמות, כיון שגם בעוה"ז נמשכה תוספת ריבוי קדושה והתגלות מגדולתו ית', ע"י ההתגלות זו של הבעש"ט זצוקללה".

"ועל דרך הב' של החסידות, דיוקן של עבודה בכח ובאמונה פשוטה נראה, קדושת נשמות ישראל אשר בכל איש לגלות מקרבו, והקדושה אשר עליו להמשיך ממורם, גבוה הרבה מדעת והשגת האיש גם מכחו ויכולתו, רק שהש"ת ברא את העולמות כדי שיעבדוהו איש הישראלי, ובכחו הבלתי מוגבל עשה הפלא הזה שנתן את רוממות העילאות הזאת בעבודתו של הישראלי, לכן רק בעבודתו כל קודש הזה מתגלה בו, ודוקא כשעובד בכח וביגיעה ובהארוואניא [כפי הביטוי השגורה אצל קדושי קארלין זצוקללה"ה] כו'".

"אף שכל הדרכים שבחסידות מלאים מעבודה בבחינת הגוף ובפרט עבודה שבלב זו תפילה ועסק והשגה בתורה בנגלה ונסתר עם התגלות הנפש, מ"מ בדרך האחת על כל פרטיו נראה דיוקן המוח, ועל דרך השניה על לימוד פשט התורה והקבלה על ההשגות ועליות שונות, עבודה הפשוטה והתמה נראה"

איך מעוררים הלבבות

ובראותינו שרפי קודש אראלי עליון מדיינים זה עם זה, מה לנו קרוצי חומר כחוש דעת לתחוב ראשינו בין ההרים. ברם, הרואה יראה כי אין כאן מחלוקת על שני הקצוות, האם רק מוח ללא לב, או רק לב ללא מוח. כי ודאי צריך להכניס את שניהם - המוח והלב - לעבודת הבורא. ועוד יתירה מכך, כי ודאי סברו כל הני רבונות צדיקי החסידות שהעיקר הוא הרגשת הלב, שלא כמו החכמים הפילוסופים שסברו שצריך רק דעת במוח

ואינו צריך את התעוררות הלב, ועיקר הויכוח ביניהם היה האם לצורך התעוררות הלב מחוייבים להשתמש תחילה עם השכל והמוח, או שמא שייך לעורר הלבבות ללא השתמשות בכלי השכל והמוח.

שיטת הרב בעל התניא שמידות האדם אינן יכולות לאהוב משהו שאינו מכיר, אי אפשר לצוות על האדם לאהוב אדם אחר שאינו מכירו. ורק לאחר שמכניס בדעתו את גודל מעלת האדם ההוא ואת גדלו ותפארתו, אזי מתעוררות המידות מאלוהן לאהוב ולהעריך ולרומם את האדם הגדול ההוא, כמאמר הכתוב 'ידעת היום' על ידי דעת, ואחר כך 'והשובת אל לבבך' בהרגש הלב. התעוררות כזאת של המידות היא עבודה קשה, כי צריך להתבונן כל פעם מחדש בהתבוננות בגדלות ה', אבל היא פנימית יותר מאשר אהבה המתעוררת מאליה, וגם אינה מורגשת כל כך בהרגשה חיצונית כי היא התלהבות המגיעה ממקום הדעת.

מצד שני, יש בספרי החסידות שלא האריכו בהתבוננות בענייני ידיעת ה', כגון 'מאור עינים' ו'בית אהרן' ועוד, והם השקיעו יותר בהתעוררות המידות והתלהבות הנפשיות. לפי ספרים אלו מתפרשת מצות ידיעת ה' - 'דע את אלהי אביך ועבדה' - לא מתוך השגת השכל האנושי, אלא כמו 'והאדם ידע את חוה' והיינו באופן מורגש כמו אהבה פנימית של אב אל בנו וכיוצא בהיא הרגש נעלם שאי אפשר ולא שייך לגלות לאחרים. קשר פרטי ופנימי זה אינו שייך כלל לתחום השכל והוא מסור ללב בלבד, וכאשר רוצים להבעיר את הלב צריך רק לגלות ולעורר את הנשמה, ואז תעלה האבוקה מאליה.

מחלוקת זו יסודתה בהררי קודש, בימי הראשונים, כאשר הרמב"ם סובר שעיקר הדביקות היא בדעת האדם, ואילו רבי יהודה הלוי בספר הכוזרי ועמו רבי חסדאי קרשקש בעל אור ה' ועוד סוברים שעיקר הדביקות הוא ברגשי הלב.

נפשי חולת אהבתך...

כדי לבאר שורש מחלוקת זו, יש להקדים כי יש שתי דרכים איך מתקשרים אל אדם גדול כמו חכם וצדיק או מלך וכיוצא ב. יש התקשרות דרך הדעת ויש התקשרות דרך הלב.

ניטול לדוגמא את הקשר שיש לנו אל התנא האלוקי רשב"י. הנה כל אחד יש בלבו רגש עז לרשב"י, כל אחד מרגיש שייך אליו, ויש משיכה גדולה בנפשות ישראל לקחת חלק בהלולא, ואף יש כאלו שמרגישים אליו אהבה עצומה, "ר' שמעון בר יוחאי - נפשי חולת אהבתך"...

כיצד יתכן קשר ודביקות כזו אל אדם שמעולם לא ראינו ואל דמות שאנו לא מכירים והוא אינו מכיר אותנו? התשובה היא שהקשר נוצר על ידי הסיפורים ששמענו עליו, ועל ידי שראינו את גדולי הצדיקים מתבטאים אודותיו בהפלגה עצומה ונוראה, בנוסף

אנו יודעים שהוא אוהב את כל אחד מישראל ורשב"י לכל הידיעות הללו שיש לנו בראש, מעוררות את ליבנו באהבה רבה ובהערכה והערצה גדולה אל האדם הגדול בענקים, כי הלב נוטה להעריך ולאהוב אנשים גדולים.

כל זה הוא אהבה ודביקות מחמת הידיעות הרבות ששמענו עליו, אבל יש דביקות גדולה ועצומה יותר. יש אנשים רבים - וביניהם גם אנשים פשוטים - שהיו במירון והרגישו משהו, היתה להם התגלות אלוקית, הם הרגישו שהלב עולה על גדותיו, נפשם נפתחה בקירבת אלוקים, זה לא רשב"י שהכירו מסיפורי האגדות שסיפרו להם אבותיהם, אלא רשב"י שהם עצמם מכירים. אי אפשר להסביר ולבטא את הגילוי הזה בתיבות ואותיות, כי הוא הרגשה פנימית מצד הנשמה האלוקית שבתוכינו. זה לא התקשרות דרך הדעת, אלא התקשרות דרך הלב, הלב הרגיש כאן איזה גילוי, ומני אז אינו צריך שום ידיעות ושום התבוננות, כי הוא ראה הכל כאילו בעיניו ממש.

הרה"ק בעל 'דברי יואל' מסאטמאר זי"ע התבטא על אחד מגדולי הדורות שלא ראה בעין יפה את שריפת הבגדים בל"ג בעומר במירון, ואמר שאם היה אותו גדול וקדוש מופיע ומשתתף בעצמו בשמחת ההילולא במירון, אין ספק שהיה מתייחס באופן אחר לגמרי על הילולת רשב"י.

קשר של התגלות בלב

על דרך זה יש שתי דרכים איך להתדבק בהש"ת: הראשונה, כאשר יודעים שהוא ברא את העולם, ומכירים שהוא מנהיג הכל, ומרחיבים את הדעת בגודל רוממותו ובנפלאות ההשגחה הפרטית בכל פרט ובכל רגע, ובכך מתדבקים בו יתברך.

קשר זה נעשה על ידי ה'דעת', זהו קשר בהקב"ה כמו שמתקשרים למלך רם ונישא או צדיק נורא ונשגב שאיננו מכירים אותו ומעולם לא ראינו אותו, אבל השמועות שאנו שומעים אודותיו בגודל רוממותו, מביא אותנו להערצה גדולה ואנו רוצים בכל מאודינו להתקשר ולהתקרב ככל היותר לדמות נעלית כזה.

הדרך השניה היא קשר פנימי, כגון אנשי ביתו של הצדיק או שריו ומשרתיו של המלך, שאינם יודעים להעריך את גדלותו ורוממותו של המלך, אבל הם רואים אותו וזוכים שהוא מתגלה לפניהם ברוב הדרו ותפארתו.

זהו קשר של 'התגלות' ללא דעת, והוא פנימי לאין ערוך, כי אינו מבוסס על דעת והגיון אשר קשר כזה המיוסד על אדני השכל יכול בבת אחת להינתק כאשר שומעים על אחד שמפקפק באמיתות הדבר, אבל קשר המיוסד על הרגשה של התגלות, לא יוכל שום אחד לבטל את הרושם האדיר כאשר רואים את המלך במלוא הדרו ותפארתו.

[במאמר הבא יתבאר אי"ה פרטות ההבדל בין הרמב"ם וספר הכוזרי]

שאלת השבוע

"איך מגיעים לרצון, איך מייצרים רצון?"

הרי הכל מתחיל מ'רצון' וכל ספרי החסידות מלאים עם הביטוי הזה,

איך מגיעים אליו, מה הפעולה שגורמת לזה לקרות."

ח.ש.ג.

ירושלים עיר"ק

שואר"ן ודורשין בחסידות

רב שיח בעבודת ה'

תשובת הרה"צ רבי נפתלי פלינטנשטיין שליט"א מכון שפתי צדיקים

הדרך הנכונה להגיע לרצון ניתן לחלק לשני דרכים מרכזיים בחסידות. האחד, על ידי **עבודה ועמל**, וכפי שהרה"ק רבי ישראל מסטאלין כתב: האין יתכן שישתוקק האדם מעצמו לעבודת השי"ת, הלא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, צריכים לעמול בעבודת השי"ת באמת, אפילו שאין הרצון לכך, וכשמתעמלים ועושים אזי בא הרצון מעצמו, ... אבל העיקר הוא שצריך כל אחד בעצמו לעמול באמת, **לפני שעוסקים בעבודת השי"ת אין רצון וחשק לכך, אבל כשעושים כבר אז יש כבר הרצון והחשק**, ובוודאי שעיקר הכל הוא אמונת חכמים. ויסוד הדברים בבית אהרן (לחנוכה): "הכוונות אין אנו יודעים רק שיש לנו עשיית בפשיטות שציונו השי"ת, פותח את ידך ומשביע לכך חי רצון, מיר זאלין וועלין וואס ער וויל און ער וואס מיר און מיר וואס ער, עשה רצונו כרצונך וכו'".

ועל זה צריך להוסיף עוד, והיא בקשת **תפלה ותחנונים** להגיע לידי רצון, וראה **בדברי שמואל ניקלשבורג**, פר' וישלח בשם **המגיד ממעזריטש**. וכדאיתא בספרים על הפסוק ואני תפילי לך ד' עת רצון וגו', שיש לנו להתפלל שיתעורר בנו הרצון לעובדו ית"ש.

אולם הדרך השני בחסידות הוא דרך התבוננות, שכאשר האדם מתבונן בתוך עצמו ומטרתו בחיים, ומהותו הפנימי ושורש אלקות נשמתו אשר בקרבו, על ידי זה מתעורר בו הרצון, כי הרצון הוא המקור ושורש לכל הבריאה, ולכן אין דבר העומד בפני הרצון.

וכפי שהדברים מתבארים בס' **אור החכמה** (פרשת חיי שרה) **מתלמידי הבעש"ט הק'**, "...הרצון הוא המלך של כל המדות, כי כל המדות צריך תחילה להיות לו רצון שהיא לו מדה זו, על כן כל המדות נצרכים אליו והוא מולך עליהם" – ועל כן כאשר מתבונן בקרבו הוא מעורר בחי' השורש.

ובתורת חב"ד מבואר עוד הרבה מענין הרצון ודרך השגתו על ידי ההתבוננות, אולם בוודאי שמטרת ההתבוננות היא לא להשאיר הרצון בבחי' המחשבה – המוח, אלא להורידה לידי מעשה בלב. והדברים מתבארים **באור התורה להרה"ק רבי מנחם מענדל מלובאוויטש** (חג השבועות) "...כשהרצון לאלקות עודנו רק בשכל ומוח האדם שע"י ההתבוננות בגדלות ה' נולד מזה בחי' רצון במוח, אך הרצון הזה הוא שורה רק במוח לבד, ...ואעפ"י שמבין כן ברוח חכמה ובינה שבמוחו, ויש לו רצון לזה במוח, מכל מקום אין לזה גילוי עדיין בלב שתהיה תשוקה מורגשת בלבו לזה, וזה נקרא רצון

שהוא בחי' העלם עדיין, כיון שאינו נמשך בגילוי בלב, אבל כאשר הרצון הזה נמשך אל הגילוי בלב גם כן להיות לבו בוער כרשפי אש וחפץ בחפיצה ותשוקה מורגשת בלב לדבקה בו, וזה הנקרא רעותא דלבא...".

ועוד מענין הרצון ראה: דרך המלך, פיאסנצא, פרשת וישלח.

תשובת הרה"ג רבי משה רייטמאן שליט"א ממשיפי אש החסידות

הרצון נמצא במעמקי החיבור האין-סופי של היהודי לה'. רבינו הבעש"ט הקדוש גילה כי כל יהודי, באשר הוא, טמונה בקרבו תשוקה עצומה להתקרב אל ה' ולעובדו בלבב שלם, וכעניין 'כופין אותו עד שיאמר רוצה אני' – על פי ביאורו של הרמב"ם (הלכות גירושין ב, כ) שלכל יהודי, בכל מצב שהוא, יש בו רצון קדוש בעומק לבו, אלא שהחטא גורם לכך שיתעלם הרצון גם ממנו עצמו. וכדי לגלות רצון זה, ושהוא יוביל את האדם אחר ה', נתנו רבותינו הקדושים את עצתם הנאמנה, שיעורר האדם בקרבו רשפי אש אהבת ה', בכל עת ובכל מצב, המשכילים יזהירו בזוהר הקדוש ובספרי חסידות, ומי שעדיין איננו במדרגה זו, או שלעת עתה אינה האלוקים לידו 'קטנות המוחין' יכול לגלות את הרצון על ידי דיבורים של אהבה, ניגונים של כיסופים, ומחשבות של געגועים, למלך כל חוקיים, שבראו ושיצרו ושמחיה אותו בכל רגע ורגע, עד שיתגלה בו הרצון העמוק אשר ממנו משתלשלות כל המידות והרגשות לעבודת ה'.

רבותינו הקדושים צדיקי החסידות עבדו כל ימיהם לגלות רצון זה, ולימדו את העבודה הזאת לתלמידיהם אחריהם, כל ספרי החסידות מלאים בהכוונה לגילוי הרצון, אמנם ספר אחד יש שכולו רצון הכוונה מפורטת לעבודת עבודה זו, והוא הספר 'הכשרת האברכים' להרה"ק מפיסאנצא זי"ע ה"ד, איעצך ויהי אלוקים עמך, להגות בספר זה, והשי"ת יפתח לך נועם ורצון לפתוח שערי רצונו ולעובדו עבודה תמה, אמן.

למיטב זיכרוני יש על זה ביאור היטב בקונטרס "אש הפרשה" פר' נשא, עיין שם ותמצא נחת.

תשובת הרה"ג רבי חיים פנחס הורוביץ שליט"א מערכת מעולפת ספרים

מעבר לכל ספק, ששאלה כזאת מעידה על מי שרוצה כ"כ לרצות, והרי כבר ידוע משמו של הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע שאמר כך: "יהודי שטוען שרצונו לעשות תשובה אינו חזק דין, שהרי אם הוא 'רוצה לרצות',

ואפילו אם הוא רק 'רוצה שירצה לרצות' – בכוח הרצון הזה הוא בוודאי יוכל לעשות תשובה..."

משמעות הדברים היא, שזה ש'רוצה' אין לו יותר כמות 'רצון' מזה ש'רוצה שירצה לרצות', אלא יותר איכות רצון, ובעוד שחבירו מדחיק או מכחיש את תחושת הרצון הרי הוא מרגיש יותר את ה'רצון' הלזה, והוא יותר מחובר אליו.

התכונה הנקראת 'רצון' אינה נרכשת או נקנית, אי אפשר לייצר רצון חדש שלא היה קיים קודם. ה'רצון' הוא תכונה קיימת בנפש כל אדם, אלא שלפעמים הרצון מודחק או מוכחש, ועל האדם רק לגלות אותו או להטותו לדרך הטוב והאמת.

כל הרצונות השונים של האדם נובעים מרצון אחד כללי, והוא רצון שיהיה לו תענוג [שהרי בכתר יש ג': אמונה תענוג ורצון], אלא שאצל כ"א התענוג הוא מדברים אחרים, ולכן גם הרצונות הם שונים בין אדם לחבירו [ולפעמים הרצון הוא באופן שלילי, דהיינו להימנע מסבל או מעונש].

אם האדם חפץ להטות רצונו לדבר מסוים הוא צריך לפעול שני דברים:

א. לחקוק בשכלו את התענוג שיהיה לו מהדבר ההוא, וזה ע"י ההתבוננות בפרטי מעלות אותו הדבר, עד שממש ירגיש במידותיו ההנאה שיש ממנו.

ב. להחזיר בקרבו את האמונה שיוכל להשיג הדבר ההוא, וזה ע"י הפרכת הסיבות המונעות את השגתו מחד, ומאידך חיזוק ודרבון הסיבות המחזקות את האמונה שבהשגת הדבר ההוא.

ויש עוד הרבה להרחיב בפירוט הדברים, והרוצה יעיין בקונטרס הנפלא "אש המועדים" על שובבי"ם, שם מרחיב על תכונת התענוג שבנפש והטייתה לדרך הישר.

תשובות נוספות הגיעו למערכת על השאלה הנוכחית, ואי"ה בשבוע הבא נמשיך להגיש אותן. קוראי "נהורא" מוזמנים לשלוח שאלות ותשובות, רעיונות ומראי מקומות, למערכת עד יום שני בערב

במדור זה הננו חפצים להעניק במה לכל ענייני עבודת ה' בדרכי החסידות, הן בהבנת ספרי החסידות או בבירור וליבון סוגיותיה. "נהורא" מבקש מכל אחד שיש תחת ידו שאלות, תמיהות, נקודות לבירור או שאר הערות, שיפנה אותם אלינו לטובת הכלל, ועליהם יענו קוראי הגליון עצמם על פי יסודות מספרי החסידות. כמו"כ נשתדל להביא אי"ה תשובות מאת חשובי המשפיעים והמחנכים שליט"א.

מדור זה מוקדש לכל קהלא קדישא, וכל הרוצה להעיר ולהאיר או לענות על השאלות, מתבקש בזה לשלוח את תשובתו לזיכוי הרבים.

את השאלות והתשובות אפשר למסור: בפקס 153-2-502-1864 בפל. 0533-120-760 או באימייל A33613613@gmail.com

נדגיש, כי אין הבמה מיועדת לנושאים שיש בהם חילוקי מנהגים בחצרות החסידים, או למנהגים ונוסחאות וענייני יחסין וכיוצא ב, אלא לבירור ספרי החסידות וענייני עבודה שיסודתם בבית מדרשו של הבעש"ט זי"ע.

שיח חסידים